

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים נצבים וילך - יהדות אינה מאמינה בתירוצים

יצא לאור בתאריך:
י"ט אלול תשס"ו

פרשה:
נצבים וילך

כותרת:
יהדות אינה מאמינה בתירוצים

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים נצבים וילך - יהדות אינה מאמינה בתירוצים

פרשת נצבים

יהדות אינה מאמינה בתירוצים

כולנו מכירים את תופעת ה"תירוצים"; אחרי כל התרחשות גורלית ומכרעת שנכשלה או שהצליחה חלקית בלבד – אנו נתקלים באין-ספור תירוצים והאשמות הדדיות – לחובתנו של מי יש לזקוף את הכישלון.

זכורני, כנער צעיר, הייתי נוסע בימי שישי בצהריים לתחנה המרכזית בתל אביב ומציע ליהודים להניח תפילין. פעמים רבות הייתי נתקל בסירוב כשהטענה השגורה בפי המסרב הייתה "היכן היה אלוקים בשואה". הרבי כתב פעם כלפי הטענה הזאת, שששת המיליונים שנטבחו בשואה האיומה הם קדושים מידי בכדי לעשות בהם שימוש ואמתלאה לא להניח תפילין. אינך מעוניין להניח תפילין – זהו ענין שלך, אך אל תשתמש בשואה כתירוץ לעצלנות שלך.

גם פרשתנו עוסקת בתופעת התירוצים. התורה אומרת "כי המצוה הזאת לא נפלאה היא ולא רחוקה היא" – יהודי עלול לבוא ולטעון התורה רחוקה ו"מכוסה" ממני, היא נכתבה בשפה גבוהה שרחוקה ממני, אינני מבין דבר. אומרת התורה "לא נפלאה היא" – היא איננה מכוסה, היום יש הכל, גם בשפה האנגלית, יש מספיק ראבייס ואין-ספור שיעורים. כיום אפשר למצוא יהדות אפילו באמצעות רשת האינטרנט.

"לא בשמיים היא" – בגשמיות 'שמיים' הם שם המושאל למקום גבוה ביותר (בהבא לקמן ראה לקו"ש חל"ד עמ' 173). ברוחניות 'שמיים' המשמעות היא לדרגה רוחנית נעלית שלא ניתן לממשה בידיים; לפעמים אומרים על מאן דהו "רוחו בשמיים", לא מדובר במקום מסוים שניתן להצביע עליו אלא הכוונה היא על מציאות רוחנית שהיא נעלית ממציאות גשמית.

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: י"ט אלול תשס"ו
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים נצבים וילך - יהדות אינה מאמינה בתירוצים

בא יהודי וטוען שהתורה בשמיים; הדרכותיה של התורה אינם עומדים במבחן המציאות והוראותיה אינן פרקטיות, היא מתאימה אולי לצדיקים ש"רוחם בשמיים", אך אדם רגיל שעסוק ראשו ורובו בביזנס אי אפשר לו שלא ירמה מעט, הלא חייבים מעט "לעגל פינות". התורה מתאימה לאנשים שחיים בשמיים, לא בעברנו...

טענה נוספת שנשמעת מפי אנשים שונים – "ולא מעבר לים היא" – שמעתי פעמים רבות בישראל, שהעובדה שהם מתגוררים בארץ ישראל כבר מספיקה להם ואינם רואים צורך נוסף לקיים את המצוות; "עצם המציאות שאנחנו גרים כאן – הם טוענים – היא זו שתשמור עלינו. הרי בישראל אין בעיה של התבוללות ונישואי תערובת, כולנו יהודים, כולנו מדברים עברית והולכים לצבא. רק בחוץ לארץ – "מעבר לים" – זקוקים למנות מוגברות של יהדות, שם מחוייבים להיות 'חברים' בבית הכנסת שכן לולא זאת אתה עלול לשכוח על היותך יהודי, אבל פה בארץ מופרך שמישהו ישכח שהוא יהודי"...

אותה הטענה בדיוק, רק בכיוון ההפוך, נשמעת גם בחו"ל: "בארץ ישראל" – "מעבר לים" – טוענים יהודים אמריקנים – "קל לגדל ילדים יהודיים, בתי הספר סגורים בשבתות ובחגים וכל האוירה הכללית בישראל היא בעל צביון יהודי מובהק, כאן באמריקה, "א גוישע מדינה", "איז שווער צו זיין א איד".

לפיכך באה התורה ואומרת לנו "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו", לכל אחד ישנה נשמה יהודית, ולכן לכל אחד יש את הרצון והכוח להיות יהודי שקשור ליהדות בכל נימי נפשו, וכשמעוררים את הנקודה הזו הכל נעשה קל יותר. אם תרצה להיות יהודי – התורה אינה מכוסה ואינה רחוקה, "לא בשמיים היא ולא מעבר לים".

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: י"ט אלול תשס"ו
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים נצבים וילך - יהדות אינה מאמינה בתירוצים

כל אחד יכול לקיים את המצוות. יש מצוות שהן בלב – "ובלבבך" – כמו אהבת ה' ויראת ה'; ישנן מצוות שהן "בפיך" כגון תפילה שהיא אמירה בשפתיים ולא רק לקרוא עם העיניים, כמו"כ לימוד התורה צריך להיות באמצעות הפה דווקא [גם כל מה שנכנס לפה, אוכל, וכל מה שיוצא מהפה, דיבורים טובים או חלילה להיפך, לה"ר וכיו"ב – נכלל במצוות שהן "בפיך"]; "ולעשותו" – אלו הן מצוות מעשיות כמו הנחת תפילין, הדלקת נש"ק, ועוד.

במרוצת הדורות יהודים עברו את כל המצבים הקשים ביותר ולמרות זאת קיימו אורח חיים של תורה ומצוות. הגמרא מספרת לנו ש"רבי אלעזר בן חרסום מחייב עשירים" – אם יבוא אדם עשיר ויטען שבגלל עסקיו אין עיתותיו בידי ללמוד תורה, יאמרו לו רבי אלעזר בן חרסום היה עשיר גדול ממך ולמרות זאת ישב ועסק בתורה; ואם יבוא עני ויטען שאין לו אפשרות ללמוד תורה, כי הוא מחויב לפרנס את בני ביתו ולעבוד כל היום, יאמרו לו ש"הלל מחייב עניים", הלל היה עני מרוד והקדיש את כל חייו ללימוד תורה.

זוהי לשון הגמרא במסכת יומא (דף לה, ב):

"ת"ר עני ועשיר ורשע באין לדין, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי אומרים לו כלום עני היית יותר מהלל, אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה עושה ומשתכר בטרעפיק, חציו היה נותן לשומר בית המדרש וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא להשתכר ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס, עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלקים חיים מפי שמעיה ואבטליון, אמרו אותו היום ערב שבת היה ותקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון אבטליון אחי בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום המעונן הוא, הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה עלו ומצאו עליו רום

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: י"ט אלול תשס"ו
הדברים על אחריות הכותב בלבד

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים נצבים וילך - יהדות אינה מאמינה בתירוצים

שלש אמות שלג פרקוהו והרחיצוהו וסיכוהו והושיבוהו כנגד המדורה, אמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת.

"עשיר אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה, אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי אומרים לו כלום עשיר היית יותר מרבי אלעזר. אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדן אלף ספינות בים ובכל יום ויום נוטל נאד של קמח על כתיפו ומהלך מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה..."

"רשע אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי, אומרים לו כלום נאה היית מיוסף. אמרו עליו על יוסף הצדיק בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית בגדים שלבשה לו ערבית לא לבשה לו שחרית, אמרה לו השמע לי אמר לה לאו אמרה לו הריני חובשתך בבית האסורין אמר לה ה' מתיר אסורים, הריני כופפת קומתך ה' זוקף כפופים, הריני מסמא את עיניך ה' פוקח עורים, נתנה לו אלף ככרי כסף לשמוע אליה לשכב אצלה להיות עמה ולא רצה לשמוע אליה לשכב אצלה בעוה"ז להיות עמה לעוה"ב, נמצא הלל מחייב את העניים רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים יוסף מחייב את הרשעים".

מכל זה אנו נוכחים לדעת בעליל שהיהדות אינה מאמינה בתירוצים, אלא היא מצפה מיהודי לקחת אחריות על מעשיו ולעשות את המצופה ממנו.